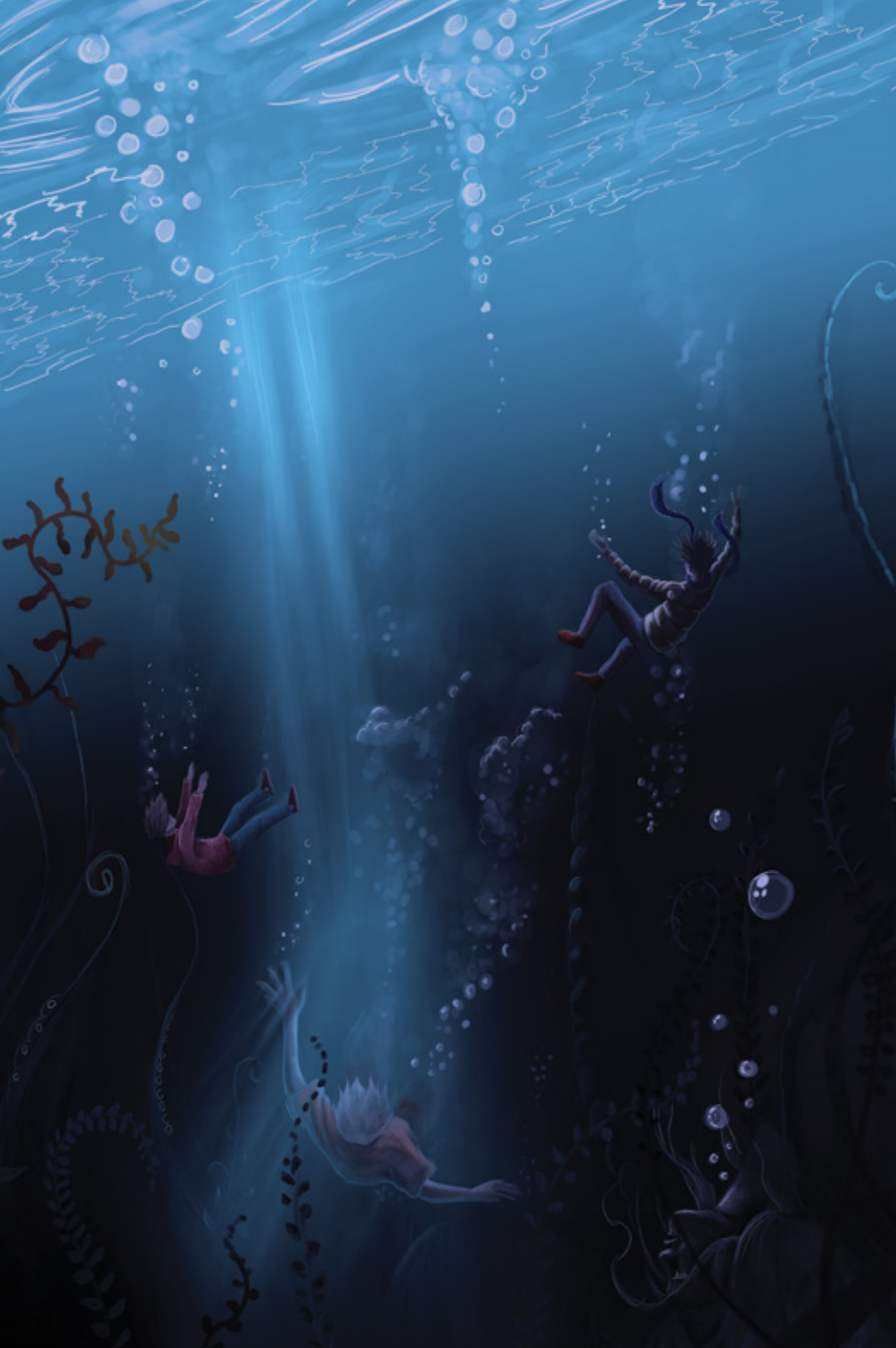

IGNĖ ZARAMBAITĖ

JUODAVANĖNIAI

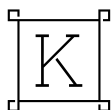

JUODAVANDENIAI

KNYGOS SUKŪRIMĄ IR LEIDYBĄ
REMIA LIETUVOS KULTŪROS TARYBA

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

© Tekstas, Ignė Zarambaitė, 2020
© Viršelio iliustracija, Paulius Uziela, 2020
© Leidykla „Nieko rimto“, 2020

ISBN 978-609-441-616-3

IGNĖ ZARAMBAITĖ

JUODAVANDENIAI

Vilnius
2020

TURINYS

PROLOGAS 7

1 SKYRIUS 9

2 SKYRIUS 14

3 SKYRIUS 24

4 SKYRIUS 33

5 SKYRIUS 37

6 SKYRIUS 45

7 SKYRIUS 51

8 SKYRIUS 60

9 SKYRIUS 64

10 SKYRIUS 68

11 SKYRIUS 76

12 SKYRIUS 82

13 SKYRIUS 85

14 SKYRIUS 95

15 SKYRIUS 102

16 SKYRIUS 110

17 SKYRIUS 119

18 SKYRIUS 127

19 SKYRIUS 134

EPILOGAS 142

Sužinoti viską apie kitą žmogų – beprotiškas, pamišėliškas noras. Juk žmogus – visada visiems ir visur kitoks. Žmogus kaip upė – teka, srūva, kinta... Ar galima vienąsyk įbridus į upę pasakyti, kokie yra jos vandenys pavasarį, vasarą, rudenį, žiemą, švintant, saulei leidžiantis; mėnesienoje; kokie jie plukdydami išą, purvus po smarkių liūčių ar kieno nors negyvą kūną?..

Jurga Ivanauskaitė

*Vanduo – geras daiktas ir žemė – geras daiktas,
o kai sumaišome abudu, pasidaro purvas.*

Vincas Mykolaitis-Putinas

PROLOGAS

Kartais aš sapnuoju, kad bėgu. Pulsuoja smilkiniai, nuo spaudimo maudžia akiduobes. Burna pritvinksta seilių. Rankos irsto orą. Kojos žirgluoja lyg prisuktos, mechaniškai nešdamos pirmyn.

Šalia tako – gatvė. Apytuštė, pravažiuoja vos vienas kitas automobilis. Ankstus rytas. Saulė vangiai plėšiasi nuo žemės. Dar vėsu, bet aš stačiai liepsnoju. Sūrus prakaitas teka į akis, į burną. Lekiu kone užsimerkusi, aplinkui veik nieko nemačiau. Žinau, kur mano finišas, ir to užtenka. Dega raumenys, į skiautes dryksta plaučiai. Krūtinė kilnojasi nuo trūksmingo kvėpavimo. Širdis plaka gerklėj, kone dūstu.

Į ausis kala muzika. Motyvuojanti, įkvepianti, ritminga. Įvairių filmų garso takeliai. Tokios norėčiau net per savo laidotuves. Ją girdint būtų gėda verkti. Tos melodijos apie stiprybę ir amžinumą. Turi nesustoti, kad ir kas nutiktų. Turi išlikti, gyventi toliau.

Bet kodėl mąstau apie savo laidotuves?

Nebegaliu...

Taip sunku, kad, rodos, tikrai mirsiu. Dar viena akimirka, ir viskas. Pasiduosiu, nugrimsiu. Viduje kažkas viliojamai kužda – liaukis, pasiduok, susitaikyk ir paleisk, tu juk ne kovotoja, niekada tokia nebuvai. Bet ją perrėkia kažkokia nauja srovė, nauja jėga. Ji garsesnė, stipresnė, gaivališka

(kada ji atsirado?). Geriau sudegti siekiant visko, nei rusenti būnant niekuo, taigi taip, Anika? Per ilgai buvai mindoma, gniuždoma, murkdoma, dabar tavo eilė atgimti – atsispirti nuo dugno ir pagaliau išnerti į paviršių.

Ar pasirengusi?

Taip.

Plačiai išsišiepiu. Dar keli grybšniai ir kertu kreida pažymėtą finišo liniją. Gaudau orą it į krantą išmesta žuvis, tačiau juokiuosi užvertusi galvą. Tada išspjaunu seiles, pasiremiu į kelius. Saulė jau aukščiau, plieskia į nugarą. Prieš akis sutamsuoja mano pačios šešėlis.

Labas, Ana.

Staiga takas susvyruoja, žemė po kojomis įtrūksta, prasiveria, suteliūškuoja. Aš aikteliu ir prasmengu skradžiai. Nelieka saulės, akis griaužia tiršta tamsa. Vėl irstausi rankomis, bet šįkart ne oru, o vandeniui. Ne krentu, o skęstu. Grimztu į gelmę. kažkas mane traukia žemyn, nagais drasko nugarą. Jaučiu pirštus ant savo kaklo. Viduje suaimanuoju, noriu surikti balsu, tačiau negaliu. Vėl dūstu. Vanduo drumzlinas, mane bando pasiglemžti pragaištinga juoduma. Ne, ne, ne! Imu kaip pašėlusi muistytis ir priešintis. Kažką nematomą įnirtingai stumiu nuo savęs, atsispiriu kojomis. Pirštai dar bando mane sugriebti, bet aš pagaliau ištrūkstu. Dar vienas mostas ir veidu išnyru į paviršių. Kvėpuoju, springstu ir stingstu. Iš išgąščio, iš šalčio. Bet aš gyva. Kaip niekad.

Nuskendo tik Anika.

Ana – atgimė.

Bet ar tai sapnas?

1 SKYRIUS

Kartais žiūrėdama į veidrodį negaliu patikėti, kad toji mergina atspindyje – aš. Liečiu savo blyškią odą, perbraukiu drėgnus šviesius plaukus, palinkusi tyrinėju apgamus ant kūno ir veido. Žvelgiu smalsiai, šiek tiek drovėdamasi, lyg vogčiomis spoksočiau į kažką svetimą.

Aš pasikeičiau. Taip labai, kad neretai nebesuvokiu, kas esanti.

Gimiau Anika, o dabar esu Ana. Nuo tos akimirkos, kai vėl atsikrausčiau į šitą sumautą miestą. Nebuvau jame nuo vaikystės ir net nenorėjau jo prisiminti, bet aplinkybės pasikeitė, teko. Vis dėlto nėra taip blogai. Atrodau visai kitaip, turiu kitą vardą ir kitą pavardę, niekas manęs neatpažįsta.

Man šešiolika, o jau antrą kartą pradedu gyvenimą iš naujo. Pirmas buvo, kai iš čia išvykau, antras – sugrįžus.

Taigi turiu paslaptį. Visi jų turi, ar ne? Tamsių ir dar tamsesnių.

Kritiškai dėbteliu į savo krūtis – į mažučius, vos iškilusius apvalumus. Apimu jas delnais ir įsivaizduoju didesnes ir labiau gundančias. Atsidūstu. Jau geriau maži papai nei didelis pilvas, sumurmu panosėj. Vypiteliu veidrodžiui.

Žinau, ką reiškia būti drimba, iš kurios visi juokiasi. Bet dabar aš juokiuosi iš drimbų, iš kitų nevykėlių. Man šis vaidmuo patinka labiau.

– Ana, pavėluosim! – į vonios duris pabeldžia mama.
Krūpteliu.

– Aha, aš tuoj, – tariau ir sumoju, kad akimirką pamiršau
Deimantės laidotuves.

Tiksliau – pamaldas, skirtas jai. Kūno kol kas nerado, nors nuo tos nakties praėjo savaitė. Jie sako, kad tęsia paiešką. Ieško tik jos lavono, ir taip aišku. Negi ji išsigelbėjo ir pasislėpė. Tai kvaila. Jei būtų gyva, jau būtų parsiradusi. Ji mėgo piktus pokštus, bet šis – net jai per smarkus. Ir per ilgai trunka. Ji neiškęstų, juk buvo tokia nenuorama, o ir kitiems ramiai gyventi neleido. Bet dabar viskas baigta. Išsėkis ramybėje, Deimante. Amžiams.

Po galais, ar neturėčiau liūdėti? Viduje keista tuštuma, tarytum viskas vyktų ne iš tikro.

Pajutau kramtanti lūpas. Vėl iki kraujo. Netikęs įprotis.
Abejonė. Štai kas tai. Aš abejoju.

Reikia prisiminti, kas tiksliai nutiko aną savaitgalį. Privaliau išsiaiškinti. Tikėjausi, kad įvykių nuotrupos pamažu ims klijuotis, bet jos tik dar labiau išdriko. Gal pavyks su kuo nors pasikalbėti po pamaldų? Gal pagaliau pričiupsiu Orestą ar Dovilę.

Išsidžioviniu ir išsitiesinu plaukus, akių sąmoningai nepasidažau, apsivelku santūrią juodą suknelę ir kartu su mama ir patėviu susėdam į automobilį. Mums netoli, bet kažkodėl neinam pėsti. Tylim. Pastaruoju metu jie kalba atsargiai, tarsi ne to paklausę mane sužeistų. Tačiau stebi lyg per didinamąjį stiklą, tai vargina.

Sustojam miesto centre prie senos liuteronų bažnyčios. Lyja. Link įėjimo vartų skuba tamsūs pavidalai, nešini skėčiais. Varpas muša dešimtą kartą. Rytas, bet niūru ir tamsu kaip naktį.

Mane krečia drebulys. Reikėjo vilktis megztinį.

Atvykome vieni paskutiniųjų, bažnyčia pilnutėlė. Nebėra kur sėstis, tačiau jauna moteris iš galinio suolo kumšteli dviem savo sūnums ir jie visi trys atsistoja užleisdami mums vietą. Lyg turėtume pirmumo teisę. Lyg aš, kaip tos nelaimingos istorijos dalyvė, būčiau privilegijuota. Nesipriešinu. Kojos kaip užtirpusios, dar susileisčiau ant grindų vidury pamaldų. O čia jaučiuosi patogiau. Saugiau. Galiu būti stebėtoja, pati mažiau matoma.

Viskas vyksta kitaip, nei įsivaizdavau. Įpusėjus net sukutena pilvą, vos neprunkšteliu.

Pirmiausia akimis susirandu Kristiną, Dovilę, Orestą, Ernį ir Dovydą. Jie išsibarstę priekiniuose suoluose, nuleidę akis. Kristina nosinaitės kraštu braukia ašaras, o Dovilė žliumbia. Kartkartėmis rauda pratrūksta ir akimirkai pertraukia kunigo kalbą. Aplinkiniai žvilgteli į ją ir linguoja galvas – taip, mes suprantame, ką tau teko ištverti, kaip siaubingai jautiesi.

Deimantės tėvai pačiame priekyje, kaip ir per visus renginius. Ar ką tik pamaldas pavadinau renginiu? Jie tylūs, nejudrūs – kaip religinės skulptūros. Nejučia ėmiau galvoti toms skulptūroms pavadinimus: „Apmaudas“, „Gedulas“, o gal „Gėda“?

Kodėl niekur nėra jų dukros nuotraukos? Demono angelo veidu. Pritiktų prie visumos. Ji taip pat būtų buvusi patenkin-ta. Gal neapsisprendė, ar rėmą perjuosti juoda juoste, ar ne. Nejau jie dar tikisi sulaukti Deimos gyvos? Jei taip, kam šios pamaldos? Tai nei ją prikels, nei padės surasti.

Pamatau Tają, ji irgi čia. Šiek tiek susiraukiu. Ar man tik atrodo, kad ji vos pastebimai šypso?

Negirdžiu, ką kalba kunigas. Taria žodžius rimtai ir aiškiai, tačiau dingojasi, kad šypsosi ir jis. Galbūt dėl to kaltas

Kai šešiolikmetė Anika sugrįžta į gimtąjį miestelį, ją vėl prislegia vaikystės prisiminimai – nesutarimai šeimoje, mokykloje patirtos patyčios. Viduje veši senos nuoskaudos, bet išoriškai mergina visiškai pasikeitusi, niekas jos neatpažįsta. Dabar ji ne Anika, o Ana.

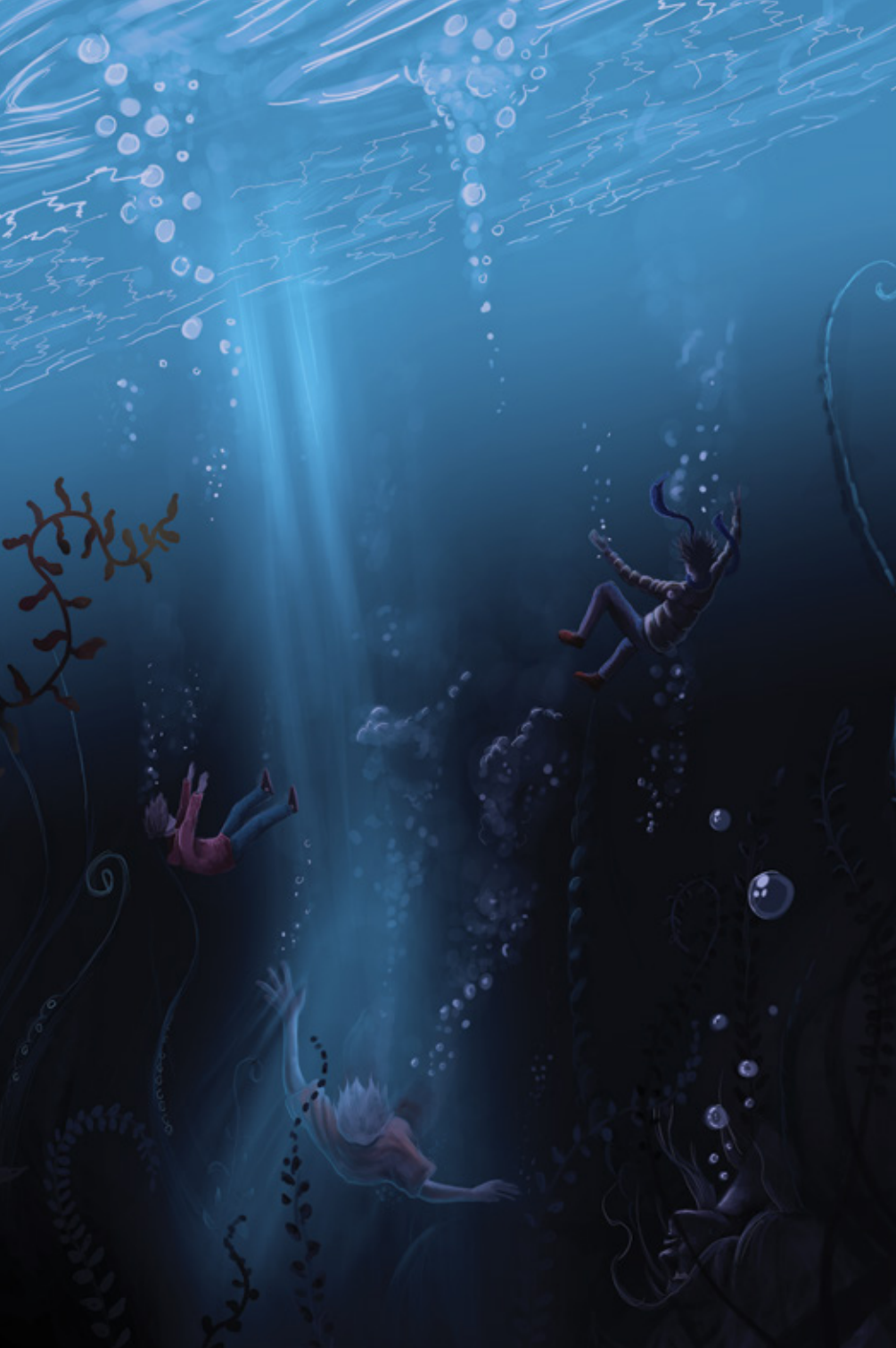
Netrukus bendramoksliai Anai pasiūlo savaitgalio iššūkį – drauge praleisti naktį potvynio apsemtoje sodyboje, kuri garsėja legendomis ir šiurpiais įvykiais. Ši linksmybių naktis virsta tikru košmaru, kurio centre – mįslingai dingusi mergina. Nebeįmanoma suprasti, kas tikra, kas pamiršta, kas išgalvota. Kas iš tiesų nulėmė tos nakties įvykius – nepaaiškinamos mistinės jėgos, svaigalai, kerštas? O gal viskas kartu?

Tai pirmoji paaugliams skirta lietuvių rašytojos Ignės Zarambaitės knyga. Autorė skaitytojų ir literatūros kritikų jau įvertinta už vaikams skirtas knygas „Elzė ir senojo dvaro paslaptis“, „Emilio laiškas“, „Stebuklingi senelio batai“, „Skudurinukė“.

Redaktorė **Giedrė Kmitienė**
Korektorė **Erika Merkytė-Švarcienė**
Maketavo **Miglė Dilytė**
Išleido leidykla „Nieko rimto“
Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius
www.niekorimto.lt
Spausdino UAB BALTO print
Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius

Man šešiolika, o jau antrą kartą
pradedu gyvenimą iš naujo.
Pirmas buvo, kai iš čia išvykau,
antras – sugrįžus.

Taigi turiu paslaptį. Visi jų turi,
ar ne? Tamsių ir dar tamsesnių.
Dalį paslapčių, regis, slepiu
pati nuo savęs. Yra dalykų,
kuriuos bandau prisiminti, bet
prieš akis – tik juodas vanduo.
Bandau klausti draugų, bet jie
tik žiūri į mane ir tyli.

Žmogus – kaip upė, kartoju sau.
Ar gali viena upė praryti kitą?

www.niekorimto.lt

Užsuk, net jei tu ir ne vaikas

ISBN 978-609-441-616-3

9 786094 416163